

בס"ד. ש"פ ויקהל, פ' שקלים, מבה"ח אדר שני, ה'תשי"א

(הנחה בלתי מוגה)

כ"י תשא את ראש בני ישראל², וצריך להבין³, דהול"ל כי תפקוד את בני ישראל, ומהו דיוק הלשון כי תשא, וגם כי תשא את ראש דוקא. והנה, רש"י פירש כשתחפוץ לקבל סכום מנינם לדעת כמה הם, אל תמנם לגלגלת (כדי שלא יהי בהם נגף), אלא יתנו כל אחד מחצית השקל, ותמנה את השקלים ותדע מנינם, דלפי פירוש זה, הנה הענין דכי תשא אינו מצוה כי אם דבר הרשות. ובמדרש⁴ איתא שאמר הקב"ה למשה לך מנה את ישראל כו' (ואופן המנין יהי ע"י מחצית השקל כדי שלא יהי בהם נגף), היינו שזוהי מצוה. אך גם לפי המדרש, הרי זו מצוה זמנית, ולא ציווי לדורות, ואדרבה, וכמאמר יואב יוסף ה' אלקיך אל העם כהם וכהם גו'⁵, שהשתמט ממנין בני ישראל. עוד יש כמה ענינים הנלמדים מפרשה זו, דכתיב⁶ ולקחת את כסף הכיפורים ונתת אותו על עבודת אוהל מועד, הן אדנים שנעשו בו⁷, והיינו, שאף שנתנת מחצית השקל עבור האדנים לא יהי אלא פעם אחת, שהו"ע זמני, מ"מ, נעשה מזה ענין תמידי, שהרי המשכן קיים לעד ולעולמי עולמים⁸. ועוד למדים מפרשה זו (ומוכח ג"כ מדה"ב כד, ט') מצות מחצית השקל לדורות¹⁰, חיוב תמידי בכל שנה ושנה לתת מחצית השקל ללשכת המקדש, ומשם היו מקריבים קרבנות הציבור וכו', וכמפורש במשנה שקלים¹¹. אמנם, בהענין דמחצית השקל לדורות החיוב הוא רק נתנת מחצית השקל, ובזה אינו נוגע כלל מנין בני לידע סכומם, ומשמע בכ"מ דגם לא מנו אותם. וא"כ יקשה, דמשטחיות לשון הפרשה משמע

5) ראה שמואל-ב כד, ג ואילך. וראה גם תורה שלמה חכ"א מילואים ס"א.

6) תשא ל, טז.

7) פרש"י שם.

8) ראה סוטה ט, סע"א. ועוד.

9) ראה ירושלמי שקלים פ"א ה"א. רמב"ן

ר"פ תשא.

10) מקומות שבהערה הקודמת. רמב"ם הל' שקלים רפ"א. ועוד.

11) פ"ד מ"א. וראה רמב"ם הל' שקלים

פ"ד ה"א. ועוד.

1) על רשימת ההנחה שבארכיון ספריית אגודת חסידי חב"ד — תיקן כ"ק אדמו"ר שליט"א כמה תיקונים בכתי"ק. כן שולבו כמה ענינים מהמאמר בכתי"ק דלעיל ע' 257 ואילך (המו"ל).

2) תשא ל, יב.

3) רד"ה כי תשא תרנ"ח (סה"מ תרנ"ח ע' קמו). תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תתצג).

ועוד.

4) יל"ש ר"פ תשא.

דלכל עניני הפרשה שייכת ההקדמה דכי תשא את ראש בני, היינו, דכי תשא גו' הוא תנאי ועיקר בכל עניני הפרשה.

ב) והענין הוא, דהנה, הענין דמחצית השקל הוא בכדי להקריב את הקרבנות. וכללות הענין בזה בעבודה הוא, שעייז שהיו מקריבים אותם ע"ג המזבח, להכלל באש שלמעלה, בחי' ארי' דאכיל קורבנין¹², הנה מחמת זה, גם נה"ב שבכאו"א מישראל הי' נתמעט ונכלל בקדושה¹³, עד שכאו"א הי' מקשר דעתו ובינתו לגדולת ה' להבטל אליו. ועתה נעשה זה ע"י התפלה¹⁴, שכנגד קרבנות תקנום¹⁵. אך צריך להיות מתחילה נתינת כח וסיוע על זה מלמעלה, שזהו"ע הנשיאות ראש שע"י משה, ואתפשטותא דמשה בכל דרא¹⁶, כי תשא את ראש בני, כי משה הוא רעיא מהימנא¹⁷, שרועה (זן ומפרנס) את האמונה, כמ"ש¹⁸ ורעה אמונה, ע"י תורה וגמ"ח, ועייז נעשה הנשיאות והגבהת ראש בני, היינו ההעלאה מלמטה למעלה ע"י הקרבנות והתפלה.

ג) ולהבין שייכות ענין זה למשה רעיא מהימנא דוקא, אשר לו נאמר כי תשא את ראש גו' זה יתנו גו' מחצית השקל, הנה מה שמשה נקרא רעיא מהימנא ע"ש שרועה את האמונה וזן ומפרנס אותה, הוא¹⁹, כי אמונה מצד עצמה יכולה להיות בדרך מקיף, כמאמר²⁰ גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא, דאף שהוא גנב, שגרוע אפילו מגזלן, כמארז"ל²¹ מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזלן, זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו (שכיבד העבד יותר מקונו, שהוא ירא מבני אדם, ומעיין של מעלה לא נזהר), היינו, שההעלם וההסתור גדול כ"כ שאף שיש בו רגש הבושה (ירא מבני אדם), מ"מ גונב הוא דעת שמים, הנה גם אפום מחתרתא רחמנא קריא, שאף

וראה ד"ה הנ"ל בהוספות לתו"א קיא, א ואילך. ד"ה הנ"ל במאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' קעו ואילך; מאמרי אדמור"ר האמצעי שמות ח"ב ע' תריט ואילך; אוה"ת תשא ע' א'תתלח ואילך; שם ע' א'תתעט ואילך; סה"מ תר"ל ע' קח ואילך; תרנ"ד ע' קפא ואילך. ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' קיג ואילך. תשי"א ע' 183 ואילך). וראה גם לקו"ת ואתחנן ד"ה וידעת הא' וביאוריו. ועוד.

(20) ברכות סג, א (לפי גירסת העין יעקב).
(21) ב"ק עט, ב (ובפרש"י).

(12) ראה זהר ח"א ו, א. ח"ג לב, סע"ב.
ריא, א. ד"ה כי תשא בהוספות לתו"א קיא, ג. לקו"ת במדבר יא, א. סה"מ תרח"ץ ע' רכט. תש"ט ע' 30 (השני). ועוד.
(13) ראה סה"מ תרח"ץ שם ע' רלב. וש"נ.
(14) ראה סה"מ תרח"ץ שם. ובכ"מ.
(15) ברכות כו, א"ב.
(16) תקו"ז תס"ט (קיב, א).
(17) תניא פמ"ב.
(18) תהלים לז, ג.
(19) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה כי תשא עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' רסז ואילך).

שעושה היפך רצון העליון, הרי הוא מבקש מהשי"ת שיצליחו בענין זה עצמו שהוא היפך רצון העליון. ובדקות²² יכול כאו"א למצוא זה בעצמו, הן בעלי עסק והן יושבי אוהל, הן אלו שנמצאים בד' אמות של תורה והן אלו שנמצאים בד' אמות של תפלה — כי יש בהם ג"כ הענין דגנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא. וכמו בבעלי עסק, שאף שמאמין שהוא הנותן לך כח גו'²³, בכ"ז מתעמק בתחבולות שהם מבלבלים אותו מתורה ועבודה ושיעורים הקבועים גם לבעלי עסק. ובפרטיות יותר, שכאשר מצליח בעסקו, ואח"כ יש איזה ענין שאינו כדבעי (ס'איז עפעס גיט אַזוי), אזי חושב תחבולות כו'. והיינו, שאף שהצליחו השי"ת בעסקו ועשה מגשמיות רוחניות, עי"ז שנתן מממונם מעשר או חומש (או מה שבינתיים) לצדקה, והרי מצות צדקה היא המצוה היחידה שעלי' אומר השי"ת ובחנוני נא בזאת גו'²⁴, והרי השי"ת בטוח הוא, ומ"מ חושב תחבולות כו', שזהו דבר והיפוכו, כמו גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא. וכן ביושבי אוהל, שמאמין שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, וכשמצליח בלימודו ועושה חיל ה"ה מתפאר בזה, ואין צריך לומר כשלומד על מנת זה, ובמילא לפעמים יטה את הענין ובלבד שתהא ידו על העליונה. וכו"כ עוברים לפעמים על דין בשו"ע בשביל עסקם בתורה, ובעלי תורה שאינם עוסקים בתפילה באריכות, ומכ"ש בהתבוננות שלפני התפילה, או שאינם עוסקים בג' ההכנות לתפילה שנתבארו בלקו"ת²⁵, לימוד פנימיות התורה, טהרה וצדקה, והיינו לפי שחושב שהתורה שלומד היא תורתו, תורה שלו, וצריך לחדש בה בשכל אנושי שלו, ולכן מונע עצמו מענינים הנ"ל, כיון שדרוש על זה משך זמן, והרי הוא זקוק לזמן זה כדי שיוכל לחדש בתורה. אבל אם הי' לומד תורה מפני שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה, אזי הי' מביין שלא יתכן שענינים שצוה הקב"ה, ללמוד חסידות לטבול במקוה וליתן צדקה, יהיו מניעה מלימוד התורה שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה. וכל זה הוא לפי שהאמונה היא בבחינת מקיף, ע"ד גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא. ולכן צ"ל ההשפעה דמשה, רעיא מהימנא, שהוא זן ומפרנס את האמונה, להמשיך את האמונה בפנימיות בכחות נפשו שיתנהגו בפועל מתאים לאמונתו. וזה נעשה דוקא ע"י התבוננותו אליבא דנפשא ויתקע מחשבתו בחוזק, כדי שהתולדה מזה לא יהיו דמיונות שוא²⁶.

(22) ראה סה"מ עטר"ת שם (ס"ע ערב). טושו"ע יו"ד סו"ס רמז ובנ"כ שם.

(23) עקב ח, יח. (25) תבוא מג, סע"ב ואילך.

(24) מלאכי ג, י. תענית ט, א. וראה (26) ראה תניא ספ"ג.

ד) **ובמה** היא ההתבוננות, הנה ידוע החילוק באמונה הבאה ע"י חכמת החקירה והיא אמונת חסידי אומות העולם²⁷, ואמונת בני ישראל, דאמונת חסידי אוה"ע היא בבחי' ממכ"ע, שהוא החיות המתלבש ונפרט לפרטים, ובמילא העולם מציאות אלא שבטל הוא להחיות המתלבש בתוכו, והו"ע שם אלקים. ואמונת בני' היא בבחי' סוכ"ע, מקיף כללי למעלה מהטו"ד ומהתחלקות. ובפרטיות יותר, יש באמונה ג' ענינים¹⁹, האמונה בממכ"ע, האמונה בסוכ"ע, והאמונה בבחי' העצמות שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע. והיינו, האמונה הבאה ע"י חכמת החקירה שישנה גם באוה"ע, אמונה נעלית יותר שהיא בישראל דוקא שנקראים מאמינים, ועוד זאת, מה שישראל נקראים בני מאמינים²⁸, שזוהי האמונה שבאה בירושה מאברהם אבינו.

וביאור הענין, דהנה, בחי' האמונה הא' היא אמונה המושגת גם בשכל אנושי, והיא האמונה בבחי' ממכ"ע, כמארז"ל²⁹ מה הנשמה ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, דהאדם נקרא עולם קטן³⁰, וכדאיתא באדר"ן³¹ כל מה שברא באדם ברא בעולם, והעולם נקרא גוף גדול³², ולכן כשם שהנשמה ממלאה את הגוף, שהגוף מצ"ע הוא דומם וכל חיותו היא מהנשמה, כך גם ההחיות בעולמות הוא חיות אלקית, ואותן ההוכחות שיש על חיות הנפש בגוף, יש גם על החיות האלקי שבעולם. אמנם, אף שענין זה מושג בשכל, מ"מ צריך לענין האמונה, מפני שגשמיות וחומריות הגוף מכסה ומעלים על השכל. וכפי שרואים במוחש, שמצד ריבוי השיקוע בתאוות ר"ל עושים דברים שאינם ע"פ שכל כלל, לא מיבעי השכל דישראל, שעל זה אמרז"ל³³ אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות, אלא גם השכל דאוה"ע, והיינו, שהתאוות שולטים ומושלים עליו והשכל אין לו שליטה כלל. ולכן, ההשגה בלבד אינה מספיקה, וצריך להיות גם ענין האמונה, אבל מ"מ הרי זה מובן גם בשכל. ולמעלה מזה היא האמונה בבחי' סוכ"ע, דבחי' סוכ"ע הוא למעלה מן העולמות, וסובב ומקיף את כולם בשוה (דלא כמו בחי' ממכ"ע שיש בו התחלקות בין עולם ועולם), והדוגמא

27) ראה סידור (עם דא"ח) שער חג המצות רפד, ג. רפז, סע"ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ כג, א. סה"מ תרכ"ז ע' רמד. לקר"ש ח"ג ע' 1015.

28) ראה שבת צז, א. שמו"ר פכ"ג, ה.

29) ראה ויק"ר ספ"ד. מדרש תהלים קג,

א. וראה ברכות י, א.

30) תנחומא פקודי ג. תקו"ז תס"ט (ק, ב. קא, א).

31) ספ"א.

32) מורה נבוכים ח"א פע"ב.

33) סוטה ג, א.

לזה בנפש הו"ע החיות כללי שמחי' את הגוף כולו בהשוואה בלי התחלקות בין ראש ורגל. וזהו שישראל נקראים מאמינים, לפי שיש בהם האמונה בבחי' סוכ"ע. אמנם יש אמונה נעלית עוד יותר, שהיא האמונה בבחי' האלקות שלמעלה גם מסוכ"ע, שהרי גם בחי' סוכ"ע יש לו עכ"פ יחס שלילי לעולמות, דכיון שאומרים שבחי' זו אינה בגדר עלמין, הרי אף שאינו בגדר עולמות, מ"מ, הא גופא שמחייסים בחי' זו לעולמות ואומרים שאין זה בגדר עלמין, הרי זה יחס שלילי עכ"פ. אך באמת הרי לא זהו עיקר האלקות מה שהעולמות מתהווים ממנו³⁴, ומזה מובן שעצמותו ומהותו ית' הוא למעלה גם מיחס שלילי לעולמות. וענין זה שישראל נקראים בני מאמינים הוא מצד האמונה בבחי' עצמות ומהות א"ס ב"ה שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע, ואמונה זו היא ירושה מאברהם אבינו, ראש למאמינים³⁵.

יש להוסיף, שגם באמונה בבחי' ממכ"ע יש הפרש בין ישראל לאומות העולם. וע"ד שאינו דומה עולם העשי' שבבי"ע לעשי' שבאצילות, כמובן בפשטות מזה שיש פרסא בין אצילות לבי"ע, והאור שע"י הפרסא הוא בחי' אור חדש³⁶, ועד"ז הוא בענין האמונה, דכיון שבישראל ישנה האמונה בבחי' סוכ"ע ולמעלה ממנו, הרי גם האמונה שלהם בבחי' ממכ"ע היא בסוג אחר.

(ה) **וביאור** הענין הוא, דהנה בחי' ממכ"ע נקרא בשם דיבור העליון³⁷, דכשם שהדיבור הוא בשביל הזולת, היינו שהוא בחי' גילוי אל הזולת ובגדר הזולת, ועוד זאת שיש בו הפסק, כמ"ש³⁸ עת לדבר ועת לחשות מלדבר, עד"ז הוא בבחי' ממכ"ע, שהוא הגילוי אל הזולת ויש בו התחלקות. ועולם הדיבור נקרא בשם עיר³⁹ אלקינו⁴⁰, ששייך לשם אלקים, והיינו, שכאשר שם הוי' הוא בהעלם ושם אלקים הוא בגלוי, אזי נקרא עיר אלקינו, בחי' עולם הדיבור, שיש בו התחלקות כו'. וכזה יובן גם הפס"ד⁴¹ (המובא בחסידות⁴²) שבני נח לא נצטוו על

(40) ראה תו"א וארא נו, ב ואילך. סה"מ ה'שית ע' 139 ואילך. ד"ה לא היו יו"ט לישראל כט"ו באב תשד"מ. ועוד.

(41) רמ"א או"ח סקנ"ו ס"א. דרכי משה שם.

(42) סהמ"צ להצ"צ נט, ב. אוה"ת נח (כרך ג) תרנח, א ואילך. אוה"ת בראשית (כרך ז) תתשסד, ב. סה"מ תרכ"ו ע' יח. שם ע'

(34) ראה תו"א מג"א צט, ב. לקו"ת שה"ש ח, א.

(35) ראה שהש"ר פ"ד, ח (ג).

(36) עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג. תו"א וירא יד, א ואילך. ובכ"מ.

(37) סהמ"צ להצ"צ שבערה 27. ובכ"מ.

(38) ע"פ קהלת ג, ז.

(39) תהלים מח, ב.

השיתוף, דלכאורה, כיון שישראל נצטוו על השיתוף משום שהאמת הוא כן, א"כ, מדוע לא נצטוו בני נח על השיתוף. אך הענין הוא, שבני נח שרשם הוא בבחי' ממכ"ע, ובבחי' ממכ"ע, עולם הדיבור, ישנו ענין ההתחלקות, וכמ"ש⁴³ אשר חלק ה' אלקיך אותם לכל העמים גו', ולכן נעשה מזה אצלם ענין השיתוף, דקרו ל' אלקא דאליקיא⁴⁴. וכל זה הו"ע הדיבור, בחי' ממכ"ע. אמנם, בחי' סוכ"ע הו"ע המחשבה, שמחשבה אין לה הפסק ומשוטטת תמיד, ועוד זאת, שהמחשבה היא לבוש המיוחד עם הנפש. וזהו⁴⁵ הטעם שאמונה דאוה"ע היא בבחי' ממכ"ע והאמונה דישאל היא בבחי' סוכ"ע, כי, אוה"ע שרשם משם אלקים, בחי' ממכ"ע, עולם הדיבור, משא"כ ישראל שרשם בבחי' סוכ"ע, עולם המחשבה, כמאמר⁴⁶ ישראל עלו במחשבה. ומה שיש בישראל האמונה גם בהבחי' שלמעלה מסוכ"ע, הרי זה מפני שישראל עלו במחשבה, כידוע הפירושו⁴⁷ במאמר ישראל עלו במחשבה, שעלו בדרגא הכי נעלית שבמחשבה, שלמעלה מכל הגילויים. ועוד זאת, ששרשם הוא למעלה מענין המחשבה לגמרי, דהנה, גם בחי' עלו במחשבה, הרי זה בכלל מחשבה, אלא שהיא בחי' נעלית במחשבה. וע"ד מארוז"ל⁴⁸ מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, הנה אף שקדמה לכל דבר, מ"מ, מייחסים מחשבה זו לכל דבר, אלא שקדמה לכל דבר. אמנם, שרש הנשמות הוא למעלה מענין המחשבה לגמרי, למעלה גם מבחי' היותר נעלית שבמחשבה, ועד שלא שייך לומר על זה ענין של קדימה לכל דבר, כיון שאין שייכות ביניהם כלל. וזהו שאמרו רז"ל⁴⁸ במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, היינו, שההמלכה על המחשבה עצמה היא עם נשמות ישראל, שמזה מובן שהנשמות הם למעלה מענין המחשבה לגמרי. והיינו, שהענין דישאל עלו במחשבה הוא בגילוי, אבל שרשם הוא למעלה מזה, שעז"נ במי נמלך כו'. ומצד שרשם בבחינה זו יש בהם ענין האמונה גם בבחי' עצמות ומהות א"ס ב"ה.

(45) ראה סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר שה, א ואילך. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתקנו ואילך. ועוד.
 (46) ב"ר פ"א, ד.
 (47) ראה לקו"ת שה"ש יו, ד ואילך.
 סה"מ הי"ש"ת ע' 17. ע' 27. תש"ג ע' 74. ובכ"מ.
 (48) רות רבה פ"ב, ג (בשינוי לשון קצת).

קפו. תרכ"ט ע' קנה ואילך. ד"ה באתי לגני תשי"ג פ"ג (תורת מנחם — התוועדויות ח"ז ע' 296. סה"מ מלוקט ח"א ס"ע ל ואילך).
 ד"ה מים רבים תשי"ז פ"ג (תורת מנחם — התוועדויות ח"ח ע' 197. סה"מ מלוקט ח"א ע' נו ואילך). ובכ"מ.
 (43) ואתחנן ד, יט. וראה רמ"ז לזח"ג רפו, ב. הובא בסה"מ"צ ואוה"ת שבהערה הקודמת.
 (44) סוף מנחות.

(ו) **והנה** עם היות שיש בישראל כל הבחינות שבאמונה, לא רק האמונה בבחי' ממכ"ע, ולא רק האמונה בבחי' סוכ"ע, אלא גם האמונה בבחי' עצמות ומהות א"ס ב"ה, מ"מ, צריכים הם למשה רעיא מהימנא, שיפרנס בהם את האמונה. והיינו, לא מיבעי האמונה בבחי' עצומ"ה א"ס ב"ה, שלהיותה ירושה בלבד, הרי אפשר שתשאר בהעלם, ומשה צריך לגלותה מן ההעלם אל הגילוי, אלא גם האמונה בבחי' סוכ"ע, אפשר שתשאר בבחינת מקיף, וצריך שמשך ימשיך אמונה זו בפנימיות. ויתרה מזה, שגם האמונה בבחי' ממכ"ע המושגת בשכל, צריך להיות בה הענין דרעה אמונה, כדי שתחדור בכל הענינים הפנימיים, עד למחשבה דיבור ומעשה, ולולי זאת אפשר להיות גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא בפשטות, כאמור, שמצד השיקוע בתאוות אפשר לעשות דברים כאלה שגם חסידי אוה"ע אינם עושים, ועל זה היא פעולת משה, רעיא מהימנא, שזן ומפרנס את האמונה. והיינו לפי שבמשה כתיב⁴⁹ כי מן המים משיתיהו, מבחי' המים העליונים שלמעלה מהשמים ושמי השמים שהם בחי' סוכ"ע, ולכן יכול להמשיך גם את האמונה בבחי' עצומ"ה א"ס ב"ה. ואמונה זו ממשיך משה בישראל דוקא, לפי שמצד שרשם יש בהם בחי' אמונה זו (וכמשנת⁵⁰ בענין כי תקנה עבד עברי, שזהו כמו קנין שאינו דבר חדש, אלא רק גילוי ההעלם⁵¹).

(ז) **ועפ"ז** יובן ג"כ ענין מחצית השקל. דהנה בענין מחצית השקל אמרו רז"ל⁵² מטבע של אש הראה לו הקב"ה למשה ואמר לו זה יתנו, כזה יתנו, והיינו, שע"י נתינת מחצית השקל מלמטה, בחי' אתערותא דלתתא, ממשיכים מלמעלה בחי' מטבע של אש, אתערותא דלעילא. אמנם זוהי רק בחי' אתעדל"ע שהאתעדל"ת מגעת לשם, שהיא בערכה ונמשכת על ידה, ועי"ז נמשך אח"כ בחי' אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגעת לשם. וע"ד המבואר בענין רעותא דלבא, שיש בזה ב' בחינות⁵³. יש בחי' רעו"ד הבאה ע"י ההתבוננות, היינו שעם היותה למעלה מהשגה, מ"מ ה"ה נמשכת ע"י ההתבוננות. ויש בחי' רעו"ד שאינה באה ע"י התבוננות, אלא היא בעצם הנשמה כו'. וזהו ענין מחצית השקל בשקל הקדש, קדש דייקא, שלמעלה מקדוש, כידוע⁵⁴

תנחומא תשא ט. פרש"י תשא ל, יג. ועוד.
 (53) ראה סה"מ עטר"ת שם ע' רסח. ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' קיז.
 תשי"א ע' 186). וש"נ.
 (54) תו"א הוספות שם קיא, ד. סה"מ תר"ל ותרגו"ד שם.

(49) שמות ב, י. וראה תו"א משפטים עו, ריש ע"ג. ד"ה ואלה המשפטים שנה זו פ"ד (לעיל ע' 233).
 (50) ד"ה ואלה המשפטים שם.
 (51) ראה תו"א משפטים עה, ד. עו, ב.
 (52) ראה ירושלמי שקלים פ"א ה"ד.

ההפרש בין קדוש לקדש, דקדוש הוא ההמשכה, וכמבואר בענין הקדוש ברוך הוא, דאף שקדוש הוא לשון הפרשה, שהוא קדוש ומובדל, מ"מ הרי הוא גם ברוך ונמשך, וכמרומו גם בכך שקדוש הוא בוא"ו המורה על ההמשכה⁵⁵, והיינו, שהוא בגדר סוכ"ע עכ"פ, משא"כ קדש היא מילה בגרמי⁵⁶, שזוהי בחי' שלמעלה גם מסוכ"ע. וזהו ונתנו איש כופר נפשו², שע"י נתינת מחצית השקל נמשך בחי' עצומ"ה ית', מצד בחי' היחידה שבנפש ובחי' יחיד המלוכש ביחידה שבנפש⁵⁷, ששרשו בעצומ"ה ית' כנ"ל. ועל זה נאמר כי תשא את ראש דוקא, שזהו שמשה רבינו מנשא ומגבי' את ראש בני ישראל⁵⁸, שעיי"ז יוכל להיות הענין דכופר נפשו, שהו"ע המשכת עצמות ומהות א"ס ב"ה.

ובזה יובן מה שארז"ל במדרש⁵⁹ שאמר משה להקב"ה אודות מצות מחצית השקל מה יהי עמה בדורות הבאים, ואמר לו הקב"ה שלכן כתיב כי תשא לשון עתיד, דלכאורה אינו מובן מדוע שאל משה על מצוה זו דוקא. אך הענין הוא, שבמצוה זו נכלל כללות ענין עבודת האדם, שזהו"ע הקרבנות שהביאו ממחצית השקל, שעיי"ז מתמעט הנה"ב ונכלל בקדושה, והיינו, שנתמעט מה שאי אפשר להתברר, ומה שאפשר להתברר נכלל בקדושה, ועד שהעבודה היא באופן דונתנו איש כופר נפשו, שעיי"ז מגיעים לבחי' שקל הקדש, קדש מילה בגרמי', והיינו, שנמשך לא רק בחי' ממכ"ע, ולא רק בחי' סוכ"ע, אלא גם בחי' עצומ"ה ית' דכולא קמי' כלא חשיב⁶⁰. ולכן שאל משה על מצוה זו דוקא מה יהי לדורות הבאים, ועל זה ענה לו הקב"ה שהוא כותב בתורה כי תשא בלשון עתיד, והיינו דקאי גם על כל הדורות, דאתפשטותא דמשה בכל דרא, ומשה שבכל דור ודור ימשיך לא רק בחי' ממכ"ע, ולא רק בחי' סוכ"ע, אלא גם בחי' עצומ"ה א"ס ב"ה, דכולא קמי' כלא חשיב, ואין עוד מלבדו⁶¹.

(55) ראה לקו"ת תזריע כב, ג. כד, ב. שה"ש מ, ג ואילך.
 (56) זח"ג צד, ב.
 (57) לקו"ת פ' ראה כה, א. סה"מ תרצ"ו ע' 57. וש"נ.
 (58) ראה אוה"ת תשא ע' א'תתלח. וראה
 יל"ש ר"פ תשא. שיחת ש"פ תשא תשמ"ז (התוועדויות תשמ"ז ח"ב ע' 673 ואילך).
 (59) תנחומא תשא ג. תורה שלימה תשא ל, יב (אות לח). וש"נ.
 (60) זח"א יא, ב ע"פ דניאל ד, לב.
 (61) ואתחנן ד, לה.